

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld, 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petiti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da je o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . gld. 13.— Četrt leta . . . gld. 3-30
Pol leta . . . „ 6-50 Jeden mesec . . . „ 1-10
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . gld. 15.— Četrt leta . . . gld. 4.—
Pol leta . . . „ 8.— Jeden mesec . . . „ 1-40

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Poslanca Ivana Hribarja

utemeljevanje samostalnega predloga gledé dodatnih naredeb o nedeljskem posvečevanju v VII. seji deželnega zbora kranjskega dne 26. januarja 1894.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Visoka zbornica! Obrtni red z dne 20. decembra 1859. v svojem VI. poglavju govori o razmerji delavcev in delodajalcev mej saboj. V tem poglavju pogršala se je po pravici določba, da se imajo nedelje in prazniki posvečevati. Ne vem, kako je prišlo, da se prvotno ni mislilo na to; kasneje pa, ko je obrtni red že stopil v veljavo, spoznali so o socialnem vprašanju premišljuječi zakonodajalci ta nedostatek. Čedalje gosteje so se torej oglašati začeli glasovi, da je treba obrtni red spremeniti tako, da se izreče obligatno posvečevanje nedelj in če mogoče tudi praznikov. Stvar sama je velikega pomena in sicer: z narodno gospodarskega, verskega, sanitarnega in humanitarnega stališča. Z narodno-gospodarskega stališča je posvečevanje nedelj in praznikov velikega pomena zato, ker se mora delavcu, kateri se izkoriščuje za gospodarja, dajati vendar le tudi prilika, da se odpočije in usposobi za nadalnje intenzivno delo; z verskega stališča

zaradi tega, ker se mora delavcem in učencem v fabrikah in drugih obrtnih zavodih, kakor služečim sploh, dati priliko, da zadosté ob nedeljah in praznikih svoji verski dolžnosti. Iz sanitarnih razlogov je stvar velikega pomena, ker je za delavca, ki n. pr. dela v tovarnah, v katerih je pogostoma ozračje škodljivo njegovemu zdravju, potrebno, da pride vsaj jeden dan v tednu iz tega ozračja. Končno je važna ta določba s humanitarnega stališča, ker se mora delavcu dati prilika, da mu je vsaj jeden dan v tednu, ko je dela prost, mogoče izobraževati se, kar mu je sicer, ko pride utrujen od dela in komaj čaka na počitek, nemogoče.

Ti glasovi so postali čedalje bolj pogosti in zaradi tega je res vlada Taaffejeva sklenila predložiti državnemu zboru spremembo obrtnega reda z dne 20. decembra 1859. Po dolgih posvetovanjih, ki so se vršila v obrtnem odseku in v državnem zboru, prišlo je do tega, da se je sklenilo spremeniti vse VI. poglavje imenovanega obrtnega reda z zakonom z dne 28. maja 1885., katerega § 75 določa doslovno „An Sonntagen hat alle gewerbliche Arbeit zu ruhen.“ Seveda se je moralo trgovinskemu ministru prepustiti, da v dogovoru z učnim ministrom določi gledé, neprestanega izvrševanja nekaterih obrti olajšave. Imenovani minister je res dogovorno z učnim ministrom z naredbom od 27. maja 1885, derž. zak. štev. 83 ad lit. B. točka 10. določil nekatere izjeme od nedeljskega posvečevanja, mej katere spadajo tudi: „Der Handel mit Lebensmitteln, Fragner, Greissler, Höckler, Obst-, Milch-, Mehlhändler, Griesler, Specerei-, Colonialwaren- und Delicatessenhändler, Mineralwasserhändler, dann Blumenhändler; o katerih se v tej naredbi glasi: Die Sonntagsarbeit ist für den Verschleiss gestattet.“

Za vse obrtnike, ki so tukaj navedeni, dovoljeno je torej brez izjeme, da smejo ob nedeljah izvrševati svoje obrti.

Pozneje se je določilo zopet z ministersko naredbom in sicer derž. zak. štev. 108, z dne 30. julija 1885., da smejo v nekaterih krajih vsi tisti, ki se pečajo z navedenih stvari prodajo, imeti prodajalnice odprte ob nedeljah do 12. ure dopoldne; končno je ministerska naredba z dne 21. septembra 1885. derž. zak. štev. 143. določila, da se imajo

na Dunaji in potem v vseh tistih mestih, katerih prebivalstvo šteje več ko 20.000 duš, izvrševati dotične obrti samo do 12. ure, v drugih krajih pa je bilo dovoljeno izvrševati jih ob nedeljah po ves dan. Vsled teh določb smejo v vseh krajih na Kranjskem izvzemši mesto Ljubljansko, prodajalnice s špecerijskim, kolonijalnim blagom in delikatesami ob nedeljah biti odprte ves dan. To so po mojem mnenji in po mnenji tistih gospodov tovarišev, v katerih imenu sem stavil samostalni predlog, predaleč segajoče določbe, ker odvzemajo tistim, ki poslujejo v takih prodajalnicah, možnost do nedeljskega počitka in možnost do popolnjenja svojega izobraženja. Vsakdo — gotovo tudi izmed nas — želi ob nedeljah počitka in dobrodejno mu je, ako ima vsaj ta dan v tednu za se, za svoje izobraževanje, za počitek, in zato, da zadosti svojim verskim dolžnostim. Da je to neobhodno potrebno in da je poslednje imenovani razlog velikega pomena, dokazuje, že samo po sebi okolnost, da se je obrtni red, z dne 20. decembra 1859. res spremenil v tem zmislu. Če se je pa delavcu omogočilo, da ima nedeljo za se, da zamore zadostiti svoji verski dolžnosti in skrbeti za svoj pouk in izobraževanje, zakaj bi se tistim, ki so po svojem poklicu obsojeni, da morajo biti v prodajalnicah od ranega jutra do pozne noči, (Poslanec Višnikar, „Po 16 ur!“) ne dovoli vsaj tudi ta dan, da bi smeli zapustiti svoj posel pred poznim večerom? Gospod tovariš Višnikar je zaklical, da so te sirote obsojene po 16 ur izvrševati svoj mučni poklic v prodajalnicah, v katerih je vsaj po deželi navadno neprijetna atmosfera! Res je to; ali če bi vprašal po tehtnem uzroku, zakaj bi se tudi te prodajalnice ob nedeljah ne zapirale opoldne ne vem, če bi mi ga mogel kdo navesti.

Uzrok, ki je trgovinskega ministra privel do tega, da je dovolil našete izjeme, je pač, ker je hotel ljudstvu na deželi dati priliko, da se v nedeljo, ko prihaja k farni cerkvi, zamore ves dan posluževati prodajalnic in si nakupiti za življenje v prihodnjem tednu potrebnih stvari. Ti razlogi se mi pa — vsaj kar se naše kronovine tiče — ne zde povse opravičeni. Kolikor je meni znano, prihajajo k našim župnim cerkvam vsi farani k jutranji in dopoldanski službi

LISTEK.

Werther.

Srbski spisal L. K. Lazarević. Preložil J. P. Planinski.)
(Dalje.)

Janko pritrdi, ali se skrivoma vsak hip obrne, mislé, da ga utegne srečati nje voz.

Zatopljen v svoje misli niti ne čuje, kako mu Nedić vso pot deklamuje stihe iz Fausta in presoja povrsti tistih nekoliko ulomkov, katere je prečital iz Goetheja.

— Tu imam tudi Wertherja — trpljenja mladega Wertherja — ako izvolite to!

Njega dnij sem to čital, pravi Janko, ali davno, Prosim, dajte mi to!

— Seveda! Koliko mladih ljudij se je že ubilo zaradi tega — hej, hej! kakor muhe! Prečitajo Wertherja, pa samokres v čelo!

Jako, kateri se kakor akozi meglo spominja Wertherjeve usode, občuti pri teh Nedićevih besedah nekaj hladnega na čelu.

To se bo izvestno strinjalo z menoj, misli si in uprav nestrpno čaka, da pride domov in da odpre knjigo.

V ti knjigi se pripoveduje, kako pribaja neko sanjalo, po imeni Werther, v neki kraj, kjer je vse tiho in mirno, idilsko in se ondu seznanj z deklico, katera se zove Lota in katera je zaročena z nekim Albertom. Werther se pri ti priči zaljubi vanjo in iz zgol ljubezni že ne vé več, kaj počenja. Albert, kateri se je mej tem mudil nekje na potovanji, se vrne in poroči Loto. Werther vsprejme, da bi razginal svoje jade, neko službo in gre od ondot; ali skoro se vrne in [njega ljubezna do Lote še silneje vzplameni. Nekoč, ko soproga ni bilo doma, jo prične poljubljati, ali že koj potem mu ne preostaje drugega, kakor da se ubije. Res napiše, kakor je to navada, mnogo pisem, sežge svoje papirje, nabaše samokres in se ubije.

Janko samo malo povečerja, pa sede k berilu. Oh, kolika slast je, ako se deli s kom usoda! Že na prvih straneh izprevidi Janko, da je on sam Werther in pri vsakem prizoru v knjigi išče slične dogodbe v svojem življenji. Wertherjeva jadikovanja ga ujedajo v samo srce in on mu v mislih stiska roko, katera je že davno na nebu, skupaj z Loto. Vse, vse mu ugaja in v vsem vidi samega sebe. Slaga se z Wertherjem, da mu ni treba knjig, ker mu je srce tudi brez tega razburkano; treba

mu le tihe, mirne pesni, katera se poje detetu ob zibelci! Tudi njemu je kakor Wertherju najmilejši oni pisatelj, v katerem on nahaja svoj svet in kjer je vse tako kakor življenje čitateljevo. A v Wertherji je vse tako, kakor pri Janku. Izogibanju sveta in hrepenenju po Mariji so podobna ona čuvstva, ki ga izprehajajo od glave do pet, kadar se, kakor pravi Werther, njega prst nehoté dotakne njenega, ali kadar se jima nogi srečate pod mizo. „Izmaknem nogo, a neka tajna sila me zopet goni naprej — meni mre zavest!“ Vse tako, ali do pičice tako! Tudi njemu je marija bogstvo in v nje prisotnosti umolkne vsaka strast! Srdi se na Wertherjevega prijatelja, ker mu svetuje, naj se izogiblje Lote: „Lahko je to reči!“ Pa kako je Lota dobra, ker dovoljuje Wertherju, da se časi izplaka na nje roki! — Tudi on bo to poskušal pri Mariji, to je zares vzvišeno, a nedolžno zadovoljstvo. Werther čita Loti svoj prevod Ossiana, a Janko? — On bo dal Mariji „Wertherja“ čitati: „Naj vidi moje jade!“ In kolikor bolj se primika kraju knjige, tem bolj se brati z Wertherjem in naposled, ko Werther sega po samokresu, pogleda tudi Janko po svojem samokresu na zidu, kateri se mu zdi nekak signal, izza katerega kakor da vidi bolešno in blede lice Wer-

Božji in to priliko — ker so ob delavnikih vsled opravkov pri gospodarstvu zadržani — uporabljajo, da si nakupijo, kar mislijo da bodo potrebovali za prihodnji teden. Popoludne nikdo ne pride v cerkev ki bi že tam ne bil zjutraj ali dopoludne; temveč le domačini in izmej oddaljenih le tisti, ki so bili že dopoludne tam in se hočejo udeležiti še krščanskega nauka. Ob nedeljah popoludne prodajalci na kmetih nimajo veliko opraviti in jaz sam sem se večkrat prepričal, da tistih, ki bi kupovali neobhodno potrebnih stvari, jako malo prihaja v prodajalnice po krščanskem nauku, pač pa se more videti neka druga vrsta ljudi, ki jih oblegujeje. To so tisti bedni ljudje, katerim je najvišji cilj pijanstvo in največja sladkost življenja prljubo žganje. Take ljudi nahajate ob nedeljah popoludne na kmetih v prodajalnicah špecerijskega in kolonijalnega blaga, ki so navadno tudi zaloge žganja. Ker nimajo toliko denarja, da bi mogli iti v gostilnico, pa gredo v prodajalnico in včasih tam čakajo, da pride eden ali drug tovariš morebiti s pribranim denarjem, da plača za kožarček žganja. Vprašam Vas, častiti gospodje tovariši! ali je res vredno, da se zaradi teh ljudi prodajalnice ob nedeljah puščajo po ves dan odprte? Ali je vredno, da se za to, da morejo ti ljudje zapiti svoj dostikrat mej tednom težko zasluženi ali pa še celo pribrani denar, tistim ki morajo služiti v prodajalnicah ne omogočuje, da bi zamogli počivati vsaj v nedeljo popoludne? Zanikavam, da bi to potrebno bilo in tistega mnenja so tudi častiti gospodje tovariši, ki so podpisali moj predlog. Zaradi tega mislim, da bi vlada čisto prav storila, ko bi pri trgovinskem ministerstvu izposlovala ukaz, da se imajo prodajalnice špecerijskega in kolonijalnega blaga — delikatesnih prodajalnic je itak malo zunaj Ljubljane — povsodi na deželi ob nedeljah zapirati opoludne.

Omeniti pa moram tu še nekaj drugega. Z mnogimi prodajalnicami špecerijskega in kolonijalnega blaga so združene tudi trafike. Poznam nekatere trgovce, ki imajo take prodajalnice in o katerih vem, da so se sami obrnili do finančnega ravnateljstva, naj bi se jim dovolilo, da smejo zapirati svoje prodajalnice ob nedeljah opoludne. Finančno ravnateljstvo je take prošnje odločno odklonilo. Kdor ima trafiko pri prodajalnici, mora toraj imeti prodajalnico odprto vso nedeljo. Če trgovci, ki imajo take trafike, sami na korist svojega osebja prosijo, da smejo zapirati prodajalnice ob nedeljah opoludne, mislim pač, da je predrakonično postopanje finančnega ravnateljstva, ki odklanja vsako tako prošnjo. (Poslanec dr. Papež: „Res je!“) Država morala bi vedno dober vzgled dajati svojim državljanom. Govori se o versko-nravnstveni vzgoji in o velikem njenem pomenu za državo in po pravici, ker je verska vzgoja nepregledne važnosti, ako se hoče, da se narodi ohranijo državi udani in da se ohranijo na tisti stopinji moralnosti, ki je neobhodno potrebna za prosperiteto vsake države. Država bi torej morala skrbeti, ne le, da bi verska vzgoja ne slabela, temveč da bi se krepila. Če pa zaradi tistih par krajcarjev dobička, katere nosijo omenjene trafike ob nedeljah popoludne, ne pušča, da bi se posvečevanje nodeljsko izvrševalo, daje s tem državljanom v moralnem oziru jako slab vzgled.

therjevo, katero kakor bi mu pomembno namigavalo: „Tako, tako, bratec, midva sva jadni siroti! Ljubiva, toda tuji ženi, poštena sva, pa zatorej treba, da umreva! Pridi!“

— Da si mi zdrav, pobratim, da si mi zdrav! kliče Janko v sobi, — skoro se vidi!

In ne da bi iskal kakega daljnega razloga, sprijazni se s smrtjo. In tisti nedoumni trenutek, ko se neha živeti, tako prija njega sanjarski navi, da ga uprav nestrpno pričakuje. Sladko se mu zdi, kadar pomisli, kako pritisne morda ona na njegovo že kot mramor mrzlo čelo svoj gorki poljub. „Tedad, tedaj bom najsrečnejši! In, ali bo on to čutil? „Seveda bo!“ „Kako pravi Werther?“ In iznova prečita ona mesta sebične filozofije, kjer se brez vsake rezerve trpinom obeča nagrada „tam gori“.

Čita tudi drugi dan dopoludne, popoludne pa že jame po pravilih vrejati svoje stvari, pisati pisma, mej temi jedno velikansko kot kak dnevnik, namenjeno Mariji. Posebno je užival v svoji „ravnodušnosti“, a kot ravnodušnost je smatral oni glumiški nasmeh ali zresenje svojega obraza, dasi se je znotraj, v duši, zvijal kot črv.

(Dalje prih.)

Ali je res, da ima država od tistih prodajalnic, ki imajo trafike, tako velikih dohodkov, ravno iz prodaje ob nedeljah popoludne? Dvomim jako, kajti vsakdo, ki misli kaditi, se že prej preskrbi s smodkami ali tabakom. Sicer je pa mnogo trafik, ki so neodvisne od prodajalnic drugega blaga in prodajki itak ostajajo odprte tudi ob nedeljih popoludne. Ako bi kdo torej že hotel kupiti smodke ali tabak, gre lahko ponj v jedno teh trafik. Konečno pa se dobivajo smodke tudi že skoraj v vsaki gostilnici. Ako že kdo hoče utešiti si svoje poželenje po kaji, ni mu treba, da gre iskat smodke v jalnico, temveč dobi jih tudi drugod. Po mojem mnenju tabačna režiya, oziroma finančna uprava, ne bode trpela izdatne škode, ako se določijo neke izjeme glede trafik in zlasti ker mi je znano več slučajev, da so posestniki prodajalnic sami se obračali do finančnega ravnateljstva s prošnjo za te izjeme.

Dalje mi stvari ni treba utemeljevati. Kar sem povedal, zadostuje in mislim, da bode vlada naklonjena mojemu predlogu in da bode pri zadevnih ministerstvih izposlovala dodatno naredbo, ki bode določala, da se imajo v vsem obsegu vojvodine Kranjske istotako kakor v Ljubljani ob nedeljah zapirati našete prodajalnice opoludne.

Dovoljeno mi bodi, da opozorim le še na neko stvar. Za prodajalnice drugega blaga, katerih nisem omenil, določeno je, da smejo ob nedeljah odprte biti le dopoludne. Na kmetih pa nahajate večinoma prodajalnice, v katerih se prodaja mešano blago: špecerijsko in kolonijalno, jestvine, drobno, galanterijsko in tkano blago. Ako v tako prodajalnico mešanega blaga v nedeljo popoludne slučajno pride kak kupec in zahteva kako drugo nego špecerijsko ali kolonijalno blago, mu bode prodajalec — da si je po zakonu zavezan, da sme tako blago prodajati le do 12. ure dopoludne — vendar gotovo postregel in s tem postane iluzorična naredba, da se imajo prodajalnice za drugo blago, ko za špecerijsko in kolonijalno, zapirati ob 12. uri opoludne.

Toliko v utemeljevanje svojega predloga. Sedaj pa bi si dovolil izreči še neko kratko opombo na adresu častitih gospodov tovarišev s te (leve) strani visoke zbornice. Predno sem stavil svoj predlog, ponudil sem ga v podpis tudi častitim gospodom tovarišem na levi strani, ali ti so mi podpise odrekli. Jaz mislim, da so bili oni celo v prvi vrsti poklicani, da bi bili stavili ta predlog. Če smo ga pa stavili že mi, bil bi vsaj pričakoval, da mu ne bodo odrekli svojih podpisov. Vsaj pri mnogih prilikah in zlasti po svojih glasilih naglašajo, da jim je pred vsem na tem, da se vzdigne verski čut in verska vzgoja na višji nivo! Ako pa takemu predlogu, ki je namenjen, vsaj v neki meri ta smoter doseči, odrekajo svoje podpise, grešili so proti svoj politični izpovedi, proti svojemu programu. Pa še nekaj lahko vidite iz tega, to namreč: da so same in gole fraze, če govore o nas, da smo liberalci, ki delujemo proti verski zavesti slovenskega naroda, da so to fraze, govorjene skozi okna samo za to, da se volilci obdelujejo. Pravi liberalizem, gospoda moja! še nikdar ni bil proti posvečevanju nedelj! ampak to je tisti lažiliberalizem, katerega je slovenska napredna — ali če hočete — liberalna stranka vedno obsojala, s katerim nikdar ni simpatizovala in kateri tudi še dandanes obsoja.

V formalnem oziru nasvetujem, da se moj predlog odkaže upravnemu odseku.

Deželni glavar graja na to govornika zaradi njegovega na klerikalno stranko naslovljenega očitanja.

Poslanec Hribar: Prosim besede, gospod deželni glavar! Po opravljenem redu ne smela bi se sicer vršiti daljša razprava, ker se ima moj predlog upravnemu odseku izročiti v daljše poročanje in bodo takrat imeli gospodje priliko, govoriti o tej stvari; ali ker je gospod deželni glavar posegel v debato in mi hotel dajati pounk, kaj smem govoriti pri utemeljevanji svojega predloga, moram se odločno protiviti, da bi bil on imel povod in pravico, me zavračati. On ne more vedeti, kaj se meni vidi potrebno navesti v utemeljevanje svojega predloga. To je moja stvar in če se mi je zdelo potrebno konstatovati oni slučaj, imeli bodo gospodje priliko pozneje na to reagovati. Da mi je pa gospod deželni glavar očital, da nisem govoril k stvari, v to ni bil poklican in tudi ne opravičen.

Deželni zbor kranjski.

(VIII. seja dne 30. januarja 1894.)

Ob 1/2 11. uri otvori deželni glavar Detela sejo, ko je konstatoval sklepčnost zbornice. Prečita se zapisnik zadnje seje in odobri. Poročila in prošnje se izroče dotičnim odsekom.

Posl. Povše poroča v imenu upravnega odseka o pospeševanju vinoreje na Kranjskem. Obširno poročilo deželnega odbora navaja, kako se vedno bolj širi trtna uš na Kranjskem, ki je uničila v nekaterih krajih jedini vir dohodkov prebivalstva. Da se zopet zasade uničeni vinogradi, je neobhodno potrebno. V to svrhu uvedli so se tečajji za požlahtnjevanje trt v Krškem in na Grmu, delijo se darila za nove nasaditve ameriških vinogradov in dajejo brezobrestna posojila vinogradnikom, ki prosijo zanje. V deželni prisilni delalnici pa se bode ustanovila trtnica ali pepinijera in se bode nastavljal popotni učitelj za vinarstvo. Finančni odsek predlaga:

Visoki deželni zbor izvoli toraj skleniti:

1. Deželni odbor se pooblašča:

a) da malim vinogradnikom po dosedanjem načinu dovoljuje darila do najvišjega zneska 20 gld. za novo nasaditev ameriških vinogradov;

b) da v svrhu pospeševanja zopetne nasaditve po trtni uši uničenih vinogradov dovoljuje vinogradnikom brezobrestna posojila do najvišjega zneska 150 gld. pod pogoji, navedenimi v državnem zakonu z dne 28. marnija 1892;

c) da imenuje vinarskega popotnega učitelja za Kranjsko s plačo 800 gld. in s potnim pavšalom 400 gld. in sicer s pritrjenjem visokega c. kr. poljedelskega ministerstva, katero je izjavilo, da hoče polovico stroškov prevzeti za takega učitelja;

d) da v deželni prisilni delalnici v Ljubljani napravi pepinijero v svrhu vzgojevanja požlahtnenih ameriških trt, katere naj se vinogradnikom oddajajo brezplačno ali pa po primerni ceni.

2. Vlada se naprosi, da vinogradnikom za novo nasaditev ameriških vinogradov tudi 1894. l. dogovorno z deželnim odborom dovoljuje darila.

3. Službeno navodilo za vinarskega popotnega učitelja se z odobrenjem na znanje vzame.

4. Za stroške, ki bodo narasli vsled predstojenih sklepov, dovoli se za 1894 l. avota 6000 gld. iz deželnega zaklada.

Ko je dež. predsednik baron Hein z zadoščenjem pozdravil te predloge in izjavil, da bode vlada podpirala regeneracijo vinogradov in je posl. vitez Langer stavil dodatni predlog, naj se darila dovoljujejo le takrat, če so dotični nasadi že res narejeni in dokazani, so se vzprejeli predlogi upravnega odseka in dodatni predlog Langerjev brez daljše debate.

Občini Loka in Griblje vložili ste tri prošnje: 1. glede olajšav pri legalizaciji, 2. da bi se računi cestnega odbora pošiljali občinam na dom v pregled in 3. glede zakona za odmerjenje mlinarskega zasluzka. Zbornica je prestopila na dnevni red, ker se tem prošnjam ne more ustrezati, in deloma tudi ne spadajo v kompetenco deželnega zbora.

Ojstra debata se je vnela o poročilu finančnega odseka glede reorganizacije deželnega muzeja „Rudolfina“.

Posl. baron Schwegel poročal je prav obširno in utemeljeval načrt za reorganizacijo, kakor ga predlaga deželni odbor. (O tem predmetu smo že govorili predvčerajšnjim obširno v uvodnem članku „Res musaicae“, zatorej se tu sklicujemo nanj.)

Posl. dr. Tavčar je ta načrt pobijal prav temeljito v dolgem govoru. Vsa stvar se mu zdi prenačljena in nejasna. Reorganizacija muzeja je res potrebna in že l. 1889. se je sklenilo, naj se deželni odbor peča s tem vprašanjem. A kaj je storil deželni odbor? Predložil je nekaj nejasnega in ni dosti povpraševal drugod. Nekaj se je zgodilo za kulisami, ta načrt ni sad premišljevanja deželnega odbora, nego zdi se mu delo poročevalca samega. Slovenski prevod tega poročila se ne ujema z nemškim tekstom, to je čudno, sklep v slovenskem besedilu pa je bistveno drugačen, nego nemški (v prvem se imenuje načrt, v drugem pa „program“.) Zdi se mu potrebno, vsak predlog Nj. ekselence barona Schwegla položiti na tehtnico in preudariti, ni li škodljiv naši narodnosti. Kakor kukavica položil je baron Schwegel to jajce v gnezdo deželnega odbora in biti nam je opreznim. Navaja dalje glavne

➡ Dalje v prilogi. ➡

ugovore proti programu, ki naj se odloži, da iz-
vemo, kaj tiči za njim. Tak nedoločen program se
ne more predložiti v potrjenje, to je nevarno. Vsa
organizacija, kakor se nasvetuje, zdi se mu pre-
okorna in pretežavna. Spominja se Dežmanovih
časov. Muzej naj kaže tudi na zvonaj svoje pravo
lice, to je slovensko. Če se ustanovi tako društvo,
kakor ga želita deželni odbor in poročevalec finanč-
nega odseka, nastali bodeta v društvu dve stranki
in muzeju bi ne bilo na korist, če pride v sredino
političnih borb. Optimistično je, upati na toliko šte-
vilo članov, ki bi plačevali po 10 gld. na leto
Muzej se hoče nekako poddržaviti, vladi bi skoro
vse prepuštili, zato pa nam je treba vedeti, kaj
hoče ona storiti, predno storimo tako važen sklep.
Deželni odbor naj poišče, koliko subvencije bi pla-
čevala vlada. Konečno omenja, da ni namen muzeja,
da bi postal neko obrtno zavetišče, ali pa po in-
tecijah barona Schwegla nekaka filijala Dunaj-
skega trgovinskega muzeja. Namen muzeja naj bude
bolj idealen. Pred vsem pa bi bilo za obrtni od-
delek treba novih stavb ali bi se moral dozidati
nov del muzeju. Stvar se je premalo premislila, zato
predlaga, naj se še enkrat izroči dež. odboru,
da izdela natančni statut in poišče od vlade vse
potrebno gledé subvencije.

Posl. dr. Schaffer se poteza za predlog
fin. odseka, oziroma barona Schwegla, ter pravi, da
se je o tej stvari že dovolj govorilo in posvetovalo.
Gledé prostora pa opozarja, da se ga mnogo lahko
dobi na prostornih hodnikih.

Posl. dr. Papež zagovarja stališče dež. od-
bora, ki je v prvi vrsti gledal na to, kako bi se
pomnožili dohodki muzeju. Reorganizacija je nujna,
zatorej priporoča, naj se sprejme predlog, kakor je
stavljen po dež. odboru oziroma fin. odseku.

Posl. Klun pravi, da je že v finančnem od-
seku imel nekatere pomisleke gledé previsokega
letnega doneska članov in proti temu, da bi zbor
že danes definitivno sklepal o programu, ki naj
bode le nekako navodilo dež. odboru. Glasoval bode
proti predlogu fin. odseka po istem prepričanju, ka-
kor ga je imel v odseku, ko je naznanil omenjene
pomisleke, gledé letnega doneska pa želi, da se
ustavi določba, da bode vsak član plačeval 10 gld.,
če je to mogoče, a ne da bi jih moral toliko
plačevati.

Posl. baron Schwegel zagovarja fin. odseka
predlog z vso svojo zgovornostjo in protestuje proti
temu, da bi bil on hotel položiti „kukavično jajce“.
Polemizuje proti članku „Res musicae“ in ko-
nečno napade strastno kanonika Kluna. Še nikdar
nismo videli g. barona tako ognjevitno potezati se
za kako stvar. Branil je svoje delo, kakor levinja
svoje mlade, a vse je bilo zaman.

Pri glasovanju bil je vzprejel posl. dr. Tav-
čarja predlog z 16 glasov proti 14 in tako so
vsaj za zdaj pokopane g. barona Schwegla in-
tencije. — Istotako se je vzprejel posl. Kluna do-
stavek.

Prošnja okrajno-cestnega odbora Novomeškega
za podporo 3000 do 4000 gld. za preložitve okrajne
ceste mej Novim Mestom in Belocerkvijo in prošnja
krajnega šolskega sveta v Grahovem za podporo za
napravo šolske drevesnice se izročita dež. odboru,
da stavi nasvete, oziroma, da za prvo predloži načrt
zakona, učitelju g. Ivanu Pokornu v Horjulu pa se
prošnja gledé starostnih dokladov vrne, ker spada v
kompetenco dež. šolskega sveta.

Posl. dr. Tavčar poroča imenom upravnega
odseka o noveli k agrarnemu zakonu. Deželni odbor
je predložil obširen načrt zakona, katerega je pa
upravni odbor skril, ter mu pritril le deloma.

Po kratki debati, v kateri je dež. predsednik
baron Hein razjasnil stališče vlade in sta govorila
še posl. dr. Papež in poročevalec dr. Tavčar,
ki je poudarjal, da se tudi s Koroškega čujejo gla-
savi nezadovoljnosti z agrarnim zakonom, se je vz-
prejel v drugem branji načrt zakona, s katerim se
zakon z dne 26. oktobra 1887, o razdelbi skupnih
zemljišč in uredbi dotičnih skupnih pravic do njih
uživanja in oskrbovanja deloma prenareja, deloma
popolnjuje, kakor ga je nasvetoval upravni odsek.
Načrt zakona obsega vsega skupaj samo 6 para-
grafov.

Prošnja „Dram. društva“ v Ljubljani za do-
volitev treh predstav v bodoči sezoni se je po pred-
logu barona Apfalterna, ker utegne biti daljša de-
bata, gledé na pozno uro odložila za prihodnjo sejo,
istotako nekatere druge točke dnevnega reda in je
ob 1/2. uri dež. glavar zaključil sejo.

Prihodnja seja je v četrtek dne 1. fe-
bruarja.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 31. januarja.

Deželni zbori.

Vsa naklonjenost nemških liberalcev skleniti
s protisemiti kak kompromis glede premembe vo-
litnega reda za deželnozborske volitve, najbrž ne bo
imela zaželenega uspeha. Protisemiti vedo, da je usoda
tega predloga od njih odvisna in ne marajo nič sli-
šati o kakem kompromisu, če se jim v bistvu ne
ustreže. Radi tega se najbrž ta stvar v tekočem
zasedanju ne bo rešila. — Tudi na skrajni meji
države naše, v bukovinskem deželnem zboru nastale
so homatiije in nemškoliberalni listi se zaganjajo z
vso silo v bukovinskega deželnega predsednika ba-
rona Krausa, očitajoč mu, da se ne drži „koalicijs-
kih principov“, ampak da hodi po svojih potih.
Dež. predsedniku se očita, da je pri volitvi v kmet-
skih občinah povsem maloruskega okraja Misniškega
izposloval z nečuvnim pritiskom, da je bil izvoljen
rumunski kandidat baron Wassilko proti maloruskemu
kandidatu. Čuden je ta izid volitve na vsak način.

Pravda zoper „Omladino“.

Pri včerajšnji razpravi grajal je najprej pred-
sednik, da je neki zagovornik dal nekemu zaprtemu
zatožencu skrivaj 2 gld., potem pa sta bila zaslišana
dva paznika, ki sta trdila, da so nekateri zatoženci
v preiskovalnem zaporu izustili anarhistične vzklike
in velečanstvo žaleče besede. Zoper zapriseženje
priče Václava Kaiserja je protestoval zatoženec Šulc,
češ, da je njegov sovražnik. Pr.ča je dolžila Šulca
razžaljenja velečanstva in rekla, da se jej je grozilo
s smrtjo. Ker je Šulc na to izjavil, da je priča ne-
sramno lagala, vsled česar je drž. pravdnik zahteval,
naj se Šulc kaznuje disciplinarno, nastal je mej za-
toženci velik nemir. Predsednik je komaj red vzdržal.
Zagovorniki so zahtevali, naj se priča preišče, če ni
alkoholik. Pri zasliševanju prizna priča, da ves dan
popiva. Priča Wenzel je izpovedal pod prisego,
da mu je policijski uradnik pri zasliševanju ponudil
25 gld., če bi mu povedal, kaka je organizacija
„Omladincev“. — Popoludne so bile zaslišane razne
priče glede nekih anarhističnih vzklikov raznih za-
tožencev. Priče so različno izpovedale, večinoma
ugodno za zatožence.

Vnanje države.

Srbska kriza.

Pomiloščenje zatoženih bivših ministrov se
zmatra v pravnih krogih za povsem nezakonito,
ker ustava ne pozna določbo, s katero bi se kroni
priznal Jus abolendi. Člani drž. sodišča so se uklo-
nili sili, a gotovo je, da bo skupščina — ako se
snide — sklenila tožiti pravosodnega ministra Andro
Gjorgjevića, ker je dotično kraljevo naredbo podpisal.
Sploh pa se sodi, da se je s tem le pripravil terča
za čisto liberalno ministerstvo. Milan skuša s po-
močjo metropolita Mihajla pridobiti Ristića na svojo
stran, a dozda se mu to še ni posrečilo. Kaže se,
da vsem tem homatijam ni uzrok toliko ravnanje
bivšega radikalnega ministerstva, nego unanji upliv.
Vidno je to iz tega, da ruski in francoski poslanik
ne marata občeovati z Milanom in to potrja vest, da
je bil Pasić v Peterburgu dogovoril pristop Srbije
k rusko-francoski zvezi, da so to izvedeli trozvezniki
in naročili Milanu, naj stvar prepriči. In Milan je
to storil — najbrž za dober honorar.

Nov škandal na Francoskem.

Kornelij Herz, veliki slepar in jeden glavnih
sotrudnikov pri Panamskih prevarah, se je zopet
oglasil. Te dni bil je pri njem neki urednik lista
„Figaro“ in temu je povedal, da izda vse, kar ve,
da obelodani vse listine, kar jih ima, ako ne zmaga
v pravdi zoper Reinachove dediče in ako se kazensko
postopanje proti njemu ne ustavi. Ker ni nič upanja,
da bi se francoski sodniki uklonili tej presiji, priča-
kujejo se novi veliki škandali.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov, 30. januarja.

[Izv. dop.] (Beseda o učiteljskem
domu.) V „Slov. Narodu“ z dne 24. t. m. iz-
razil je nek dopisnik pod zgornjim zaglavjem svoje
misli o učiteljskem domu. Vsakdor, kdor vso stvar
natančno pozna, se je smejal temu dopisu, češ, da
dopisnik stvari ne pozna ali jo je pa navlašč zlobno
zasukal. V istini je pa stvar taka-le: Jedno leto
je od tega, kar se je sprožila v odboru „Sloven-
skega učiteljskega društva“ misel, da bi začeli na-
birati darove za učiteljski dom in sestavili v ta
namen posebna pravila, odnosno osnovali posebno
društvo. Kakošen bodi namen učiteljskemu domu,
o tem se ni sklepalo do zadnjega občnega zbora
„Slov. učit. društva“, ki je bil dne 28. m. m. Tu
se je sklenilo, da bi začeli zbirati darove za učiteljski
konvikt, v katerem bi stanovali učiteljski
otroci, ki bi se hoteli šolati v Ljubljani. Saj je

znano, da jih ni večjih revežev na deželi, kakor so
učiteljski otroci in posebno učiteljske sirote. Ko bi
imeli pa svoj konvikt, bi se pa marsikateri nadar-
jeni otrok spravil do kruha ter tako služil svojemu
narodu. Na Kranjskem nas je vseh učiteljev čez
500. Če bi si odtrgal vsakdo na leto vsaj po 1 gld.,
bil bi to že velik dohodek za učiteljski konvikt.
In če bi vsakdo redno plačeval naročnino na „Učit.
Tovariša“, bi znašalo to tudi najmanj 500 gld. na
leto. Po vsej pravici se smemo pa zanašati tudi na
svetno inteligenco, vsaj dandanes že ni narodnega
društva, pri katerem bi ljudski učitelj ne sodeloval
in prepričani smemo biti, da nam bode vsled tega
svetna inteligenca prav rada priskočila na pomoč.
Resne in dobre volje je treba in vse bode šlo! Po-
glejmo si naše vdovsko drščvo. Dobrih 30 let je
od tega, kar se je ustanovilo in danes imamo že
blizu 52.000 gld. kapitala. Vse to vplačali
smo pa z malimi izjemami sami učitelji in to še
v mnogo slabejših časih, kakor so pa današnji.
Zato učiteljski konvikt ni tako nemogoč, kakor si to
g. dopisnik predstavlja. Po vsej pravici smemo pri-
čakovati, da nam bode pri tem podjetji naše
vdovsko učiteljsko društvo priskočilo na pomoč.
Ker k temu društvu štajerski in primorski gg. to-
variši ne morejo pristopiti in ker učitelj, službujoč
v tolminskih hribih ali pa tam v Slovenskih Goricah,
gotovo ne bode pošiljal svojih otrok mimo Gorice,
oziroma Maribora ali Celja v Ljubljano v šolo,
zaradi tega smo tega mnenja, da si stavimo kranjski
učitelji svoj konvikt, štajerski ali primorski pa zopet
svoj. S tem pa nikakor ne namerava delovati nihče
proti „Zvezi“ in tisti proroški klic: „Glejte, kaj
delate!“ je naravnost smešen in neopravičen. Na
Českem imajo tudi svojo „Zvezo“ in vendar imajo
skoraj v vsakem večjem mestu svoj konvikt in v
Pragi imajo celo štiri take zavode! Za Kranjsko
je vzelo „Slovensko učiteljsko društvo“ vso stvar v
roke in po tem vzgledu naj se tudi na Štajerskem
in Primorskem po jedno okrajnih učiteljskih društev
poprime tega dela!

Opomba uredništva: V tej isti stvari
dobili smo še drug dopis iz učiteljskih krogov. Pri-
javljamo ga s pristavkom, da bodi s tem v našem
listu konec kontroverzi gledé učiteljskega doma.

Drugi dopis slóve: „Slovenski Narod“ nam je
v dopisu iz „učiteljskih krogov“ govoril zadnjič
prav iz srca. To je bila moška beseda! Kaj
pomaga pisati o učiteljskih domih, o konviktih itd.,
saj z besedami, s praznimi besedami se še nič ne
opravi; pri vsakem takem delu treba prej povpra-
šati po — novcih, ker brez novcev vsi taki
projekti razpadejo v prazen nič! Učiteljstvo sloven-
sko je gotovo rodoljubno; toda materialne njega
razmere so take, da na take zgradbe za zdaj niti
misliti ni! Po pravici je ob minolem zborovanju
„zaveze“ imenoval pokojni naš Freuensfeld
take namene — „nepotreben luksus“. Hu!
kako so hitro pali po njem, ne sicer ob njegovi
navzočnosti — ker s Freuensfeldom ni se bilo lahko
kosati — a pozneje v „Učiteljskem Tovarišu“. In
kaj ste dosegli hoteč smešiti g. Freuensfelda? Nič!
Zdaj vidite, da so se začeli oglašati razboriti naši
učitelji v njegovem zmislu; pičli znesek, koji ste
do zdaj nabrali, glasno priča, da iz te moke ne
more biti kruha! Saj letos niti „Učiteljskega kole-
darja“ ni bilo na dan zbok premale materialne
podpore; in hočete potem, da vam to bedno učiteljsko
zida — palače? Ker že govorim o „Učiteljskem
Tovarišu“, vprašam v vsej ponižnosti: Čemu nam prav za prav treba tega lista? Jaz mi-
slim, da bi slovenski učitelji lahko izhajali z jed-
nim samim, a dobrih strokovnim listom, ki bi
naj izhajal trikrat na mesec. Ta posel naj bi pre-
vzel „Popotnik“ kot glasilo vseh sloven-
skih učiteljev, kot list, ki je vedno stal na na-
rodno-napredni strani in ki ima tudi več
in odličnejših sotrudnikov! Ali ni zares tudi pravi
„l u k s u s“, da imamo dva pedagogična lista, ki le
s težavo — životarita? Dá, životarita v pravem
pomenu besede! Če bi se pa naročniki in pisatelji obeh
listov združili pri listu narodno-naprednem, bilo bi
kmalu bolje! Torej merodajni faktorji, premislite in
ravnajte, kakor zahteva potreba in čast narodnega
učiteljstva! Konečno ne morem si kaj, da ne bi
omenil govora dr. Iv. Tavčarja v deželnem
zboru o šoli. Mislim, da ga ni narodno-naprednega
učitelja, ki ne bi bil hvaležen gosp. poslancu na
izbornem govoru, na jasno izraženej simpatiji, ki jo
ima do mukotrpne slovenskega učiteljstva! Prav
tako vsa čast g. Š u k l j e t u, ki se tudi takrat

ni pokazal le izbornega govornika, nego tudi odličnega šolskega strokovnjaka, ki ima srce za slovensko učiteljstvo! T a k i m možem bode slovensko učiteljstvo vedno hvaležno; z a t a k e može bi rado šlo v o g e n j! Slava!

Iz Višnje Gore, 27. januarja. [Izv. dop.] (Pojasnilo.) V štev. 12 od 16. prosenca t. l. poročali ste v vašem cenjenem listu o nekem roparskem napadu. Vršil se je baje v „Stihunci“ mej Grosupljem in Višnjo Goro. Ker je ta stvar povsem neresnična in bi znala le škodovati našemu mestecu, vzprejmite resnici na ljubo kratko pojasnilo. Kraj „Stihunec“ je tu neznan, mi poznamo le samoto „Stehán“. Pa to ni tako važno, kakor je čin, o katerem se je Vam krivo pisalo. Vsakdo ne pozna vseh krajevnih razmer in mogoče je, da bi ravno Vaše poročilo odvrnilo katerega tujca, da bi nas ne obiskal. Posebno nevarno bi to bilo za poletne čase, ko ravno tukajšnja okolica radi dobrega zraka in prijetne lege obeta postati slovensko letovišče. Zrak namreč ugaja posebno na prsih bolehnim. Pa k stvari! Kramarica Frančiška Strmec, pod vulgo imenom „Fronemonova“ v Št. Vidu dobro znana, ni bila napadena. Njena dekla dobila je sicer rane, a to vsled njenega izzivanja. Udarila je namreč s konjskim bičem spečega voznika na vozu — in slednji razjarjen odgovoril je na neljubo motenje isto tako. Možno, da je predobro pomeril, res seveda je tudi, da ni pravo storil in pogodil bi najboljše, da bi se prišedšemu vozu ognil. Vsi pa vemo, da je slovenski, posebno pa kranjski „fant“ ponosen in vročerkven. Če je torej slednji zlorabil svojo „gajzlo“, ni še postal radi tega ropar. Vse to se je vršilo v „Stehanu“. Vozova vračala sta se proti domu. Obadva, kramarica, kakor tudi „roparski fant“, podila sta dobro svoje konjiče, mogoče, da jeden iz skrbi in boječnosti in drugi radi slabe vesti. V Višnji Gori je posestnica Franca naznanila ta „napad“ Višnjegorskimi orožnikom. Ti so svojo dolžnost storili in fantina, doma iz Velike Loke poleg Št. Lovrenca, kateri je ravno pri gosp. Stepicu ustavil in bil le nekoliko korakov od orožniške postaje, vzeli na zapisnik. Napadalec imel je še klobuk, a ni imel sploh nobenega namena, da bi peté odnesel. Toliko v stvaren popravek in pojasnilo. P. Gilly, v imenu občine.

„Pravnikov“ občni zbor.

Sinoči se je v Čitalničnih prostorih vršil občni zbor društva „Pravnik“, na kateri se je zbralo lepo število društvenikov.

Zborovanje je otvoril predsednik g. dr. Ferjančič s primernim nagovorom. Konstatoval je najprej sklepčnost občnega zbora, pozdravil udeležnike in potem naglašal, da društveno delovanje v preteklem letu, kar se tiče shodov, ni bilo tako živahno, kakor bi moglo biti. Kriva je tega največ navada, da mora z vsakim shodom biti združeno znanstveno predavanje, kar pa pri nas ni lahko mogoče. Glavna naloga društva, izdavanje lista „Pravnika“, pa vsled tega ni trpela, narobe, z zadovoljenjem se mora poudarjati, da se je delokrog lista v lanskem letu izdatno razširil, kar je slovenskemu pravoslovju v največjo korist. Posebno mnogo se je v minulem letu storilo za pravno terminologijo. Za trdno je upati, da bode delo, ki ima biti podloga slovenskemu pravoslovju, od katerega je zavisto slovensko uradovanje in nadaljnje izdajanje zakonov v slovenskem prevodu, v kratkem gotovo. Smrt je v preteklem letu ugrabila društvu osem odličnih članov, gg. Butalča, Bilca, Cizja, Doljaka, Fiserja, Juvančiča, Meznika in Poljaka. Predsednik pozove društvenike, naj v znak sožalja vstanejo raz sedeže, kar se zgodi in da potem besedo društvenemu tajniku, da poroča o društvenem delovanju v minulem letu.

Tajnik gosp. dr. M. Pirc poroča približno tako-le: Odbor konstituiral se je v seji dne 29. januarja 1893. l. tako, da se je izbral načelnikovim namestnikom g. dr. Val. Krisper, tajnikom g. dr. Makso Pirc, blagajnikom g. notar Ivan Gogala in knjižničarjem g. avskultant Fr. Milčinski. V odsek za nadzorstvo društvenega lista izvolili so se gg. dr. Janko Babnik, deželni svetnik M. Zamida in avskultant Fr. Milčinski. Glavni smoter našemu društvu je izdaja strokovnega lista „Slovenski Pravnik“, kateri je izhajal in zalagal se tudi v preteklem letu. „Slovenski Pravnik“ završil bode s tekočim letom svoje prvo desetletje. Kolikega pomena je našemu narodu strokovni pravniški list, naglašalo se je že tolikokrat, da mi tega ni treba še posebej poudarjati. Skoro gotovo je pa tudi, da bi „Slovenski Pravnik“ težko kedaj dosegel bil svoje deseto leto, ako bi njegovega izdavanja ne bilo prevzelo naše društvo, kajti vsakomur so dobro znane velike težave, s katerimi se je moral in se mora še boriti naš list. „Slovenski Pravnik“ morda gledé znanstvene vsebine ne more še tekmovali z nekaterimi strokovnimi listi večjih narodov.

Pomisliti je pa treba, da imajo oni listi trdno zaslobo na pravnih fakultetah, katerih mi še nimamo, ter da dobivajo naravno obilje duševno podporo iz večjega števila pravnikov svojega naroda. Vender pridobil si je naš list že v pravniki literaturi drugih narodov, kateri nas nikakor ne ljubijo, toliko spoštovanja, da se pogosto navaja, da se opozarja na razprave, katere so se v njem ponatisnile, in na praktične slučaje, kateri so se v njem priobčili. Pri tej priliki bode izrečena topla prošnja, naj se „Slovenski Pravnik“ v prihodnje podpira duševno obilneje, kakor se je to storilo doslej. Častna naloga vsacega slovenskega pravnika bode, po svojih močeh naš list podpirati, bodisi z razpravami, bodisi s praktičnimi slučaji. Na ta način bode vsebina zanimivejša in le, ako se bode „Slovenski Pravnik“ podpiral vsestransko, vztrajati bode mogel ter izvrševati svojo nalogo. V svojih sejah, katere so se sklicevale, kolikokrat je nanela potreba, posvetovati se je bilo odboru največkrat o slovenski pravni terminologiji. Prizadevanju društvenega načelnika g. dr. Ferjančiča, kateri je osebno v tej zadevi posredoval pri pravosodnem ministru grofu Schönbornu in bivšem finančnem ministru dr. Steinbachu, posrečilo se je, da se je ta velevažna zadeva za društvo ugodno rešila. Podpiral je pa društveno prošnjo posebno pri bivšem finančnem ministru g. državni poslanec Fr. Šuklje. Podpisala se je torej pogodba, s katero je prevzela c. kr. dvorna in državna tiskarna na Dunaji založbo slovenske pravne terminologije ter se zavezala plačati društvu za tiskovno polo po 15 gld. Odbor varoval je pa društvu tudi pravico revizije pri eventualni drugi izdaji in s tem hotel preprečiti, da bi se pozneje ne moglo zopet pokvariti naših terminov. Kakor se je pokazalo, bil je skrajni čas, da se je ta zadeva rešila, kajti v sedanjih razmerah doseči bi se bilo dalo pač težko, da bi c. kr. dvorna in državna tiskarna prevzela založbo slovenske pravne terminologije. Omeniti mi je o tej zadevi še društvene prošnje, ki se je izročila v jesenski sesiji l. 1892. deželnemu zboru kranjskemu, naj dovoli drugo podporo za izdajo nemško-slovenskega juridičnega slovarja. Deželni odbor kranjski, kateremu se je prošnja izročila v rešitev, dovolil je vsled priporočila bivšega društvenega načelnika in deželnega odbornika g. dr. Papeža vnovič podporo v znesku 400 gld. Ker se je večkrat izrazila želja, naj se počaka z nadaljnjim izdajanjem slovenskih zakonov, dokler ne izide slovenska pravna terminologija, da ne bode razlike v terminih, se tudi v preteklem letu še ni izdal tretji zvezek. Ko je postalo lani vprašanje o zgradbi „Narodnega doma“ v Ljubljani aktualno, obrnil se je odbor našega društva na društvo „Narodni dom“ ter izrazil prošnjo, da se v bodočem „Narodnem domu“ v Ljubljani odkažejo tudi „Pravniku“ primerni prostori, kjer bi se namestila knjižnica, v katerih bi bila društvena čitalnica in kjer bi se prirejevali tudi lahko društveni shodi. Nadejati se je, da se bode pri zgradbi „Narodnega doma“ v Ljubljani oziralo tudi na „Pravnik“. Z ozirom na to, da bode torej naše društvo v kratkem dobilo svoje lastne prostore, obrniti je pa moral odbor vso svojo pozornost na društveno knjižnico in skrbeti, da se jo pravočasno popolni. Odboru se je posrečilo s cenanim nakupom knjig na javni dražbi zapuščine g. c. kr. okrajnega sodnika Ogrinca in z nakupom knjig pravoslovne vsebine iz zapuščine prerano umrlega našega člana gosp. dr. Škofica od družbe sv. Cirila in Metoda prav izdatno poplačati našo knjižnico. da bi pa bili društvenikom na razpolago vsaj oni strokovni listi, na katere je „Pravnik“ naročen ali katere dobiva v zameno, ukrenil je odbor naprositi Ljubljansko čitalnico, naj društvu prepusti v svoji bralni sobi mizo, na kateri se bodo listi razgrnili. Ljubljanska čitalnica ustregla je tej prošnji drage volje in naši društveniki imajo sedaj vsaj priliko vsak čas vpogledati najnovejše strokovne liste. Vkljub temu, da je odbor prizadeval se, kolikor mogoče pogosto prirejevati društvene shode, sklicati sta se mogla v preteklem društvenem letu vender-le samo dva. Prvi sklical se je na dan 20. aprila in se je predavala na njem razprava „o igri“, katera se je tudi ponatisnila v 5. številki lanskega letnika društvenega lista. Drugi društveni večer priredil se je pa dne 9. januarja t. l. in se je predavala razprava g. dr. Bežka „o ari“, katera se je priobčila v 1. letošnji številki „Slovenskega Pravnika“. Ukrepe lanske glavne skupščine izvršil je danes odstopajoči odbor s tem, da sta se poklonila naš društveni načelnik g. dr. Ferjančič in odbornik g. dr. Majaron nj. ekselenci gospodu pravosodnemu ministru grofu Schönbornu in mu imenom društva izrekla zahvalo, ker je blagovolil podeliti na društveno prošnjo g. dru. Babniku daljši dopust za urejevanje slovenske pravne terminologije. Ob enem naprosilo se ga je, naj ostane tudi nadalje naklonjen našemu društvu, kar je obljubil in splošno svoje obljubo, tudi priporočal pri finančnem ministertvu, da prevzame c. kr. dvorna in državna tiskarna slovenski terminologijski slovar v svojo založbo. Isto tako odposlal je odbor velešlavnemu deželnemu zboru kranjskemu pismeno zahvalo na gmotni podpori, katero je podelil našemu društvu l. 1892. Število društvenikov ostalo je tudi v preteklem letu nespremenjeno, ter šteje „Pravnik“ sedaj 176 članov. To število je za obilico prav-

nikov slovenskih veliko premajhno in bode skrb vsacega društvenika, pridobiti „Pravniku“ v prihodnjem letu novih članov. Prosim torej sl. skupščino, naj blagovoljno poroči odobri ter pritrdi naslednjemu odborovemu nasvetu: Društvo „Pravnik“ po svoji današnji glavni skupščini izreka udano in toplo zahvalo visokemu deželnemu zboru, odnosno velešlavnemu deželnemu odboru kranjskemu za gmotno podporo, podeljeno vnovič društvu za pripravo nemško-slovenskega pravno-terminologijskega slovarja ter naroča bodočemu odboru, da o tej zahvali najprimernejšim potom obvesti velešlavni deželni odbor kranjski.

Po kratki debati se vzame tajnikovo poročilo z živahnimi dobro-klici na znanje. Potem poroča urednik pravne terminologije gosp. dr. Babnik to-le: V poročilu, katero sem si usojal podati slavnemu društvu v zadnji glavni skupščini o stanju dela za nemško-slovensko pravno terminologijo, razvijal sem tudi načrt za nadaljno delovanje in držal sem se tega načrta, tako da se zamorem v prvi vrsti sklicevati na lansko poročilo. Moj rokopis dobil je v pregled urednik slovenske izdaje državnega zakonika, vseučiliški docent gospod dr. Karol Štrekelj, ki se je tega mučnega in nehlajnega dela drage volje lotil ter mi poslal obširne in skrbno sestavljene svoje opombe, katere sem vestno uvaževal in v poštev jemal pri končni reviziji svojega rokopisa. Storil sem to nekaj zaradi notranje vrednosti, katero imajo te opombe kot pripomenki izvrstnega jezikoslovca, posebno pa zaradi tega, ker mi je na tem, zjediniti se z imenovanim gospodom kot urednikom slovenske izdaje državnega zakonika, da bo jednotna pisava tam in v moji knjigi. Razun tega sem dal nekaj besed natisniti na posebni poli, katero sem v okoli 200 izvodih razposlal slovenskim pravnikom in jezikoslovcem s prošnjo, naj jo pregledajo in mi s svojimi opazkami vred pošljejo nazaj. Dobil sem odgovor vsega od 28 naprošenih gospodov, razun tega so se Celjski pravniki vsled povabila gospoda dr. Josipa Serneca večkrat zbrali ter posvetovali o izrazih, zadrižanih v omenjeni poli, in so mi svoje opombe poslali. Vsem gospodom, ki so mi na tak način pomagali, bode s tem izrečena moja najsrčnejša zahvala.

Meseca avgusta p. l., ko je bil moj rokopis končno urejen, pečal se je odbor s vprašanjem, kaj dalje? Izprožila se je misel, dati pregledati rokopis po posebni enketi, od druge strani se je nasvetovalo, naj se rokopis razmnoži in različnim pravnikom in jezikoslovcem pošlje v pregled in presojo. Po natančnejem premišljevanju pa smo uvideli, da ne gre ne jedno ne drugo, če nečemo zavleči dogotovitve dela še za nekaj let. Težko bi bilo dobiti za enketo potrebno število gospodov, ki bi imeli voljo in čas, posvetiti vsak teden dva ali tri večere temu delu, in če bi se dobili, bi trajalo to delo, zaradi velike obsežnosti gradiva, ne samo mesece ampak več let.

Jednake pomisleke izrazil je tudi rajni dr. Škofec v „Slovenskem Pravniku“ l. 1889. o takem odseku, ki bi debatoval o vsakem stavku in o neštevilnih besedah. Tak odsek ne bode svojega dela nikdar izgotovil. Izkušnja uči, da duševno delo toliko počasneje napreduje, kolikor več ljudi se ravno tistega predmeta ob enem loti. Dokaz temu vsi parlamenti. A mi ne moremo še 10 let čakati... Kar se pa drugega nasveta tiče, da se namreč rokopis razpošilja posameznim gospodom v pregled in presojo, zavrgli smo tudi ta predlog, ker uspeh poskusa z zgoraj navedeno polo ni bil posebej vzpodbudljiv — in tam je šlo za jedno jedino tiskano polo, ves rokopis pa obsega snovi za okroglo 50 tiskanih pol. Tudi na ta način bi se bila stvar le zavlekla.

Po vsem tem ni preostajalo nič drugega, kakor dati rokopis v tisk takšen, kot je in prepuščati praksi in vsakdanji porabi knjige, da pokaže vse njene pomanjkljivosti, katere se odpravijo pri drugem natisu.

Odboru je bilo na tem, da založi knjigo državna tiskarnica, katera je založila tudi staro našo terminologijo iz l. 1853. ter ji s tem dala nekaj oficijelen značaj. Po prizadevanju našega velečenjenega gospoda društvenega predsednika dovolilo je visoko c. kr. finančno ministerstvo z ukazom z dne 6. oktobra 1893, št. 40.517 državni tiskarnici, da vzame našo terminologijo v založbo, na kar je odbor dne 24. oktobra 1893 sklenil z državno tiskarnico založno pogodbo in nji izročil rokopis. Po pogodbi je tiskarnica lastnika rokopisa in ga tiska sedaj v 1000 izvodih. To število bo nemara kmalo počlo in treba bo nove izdaje, glede katere si je odbor v založni pogodbi pridržal pravico, da se ne sme tiskati, dokler ne ni pregledala in odobrila od njega v to določena oseba, oziroma, če se odbor ne bi hotel poslužiti te pravice, urednik slovenske izdaje državnega zakonika. Na ta način osiguralo si je naše društvo tudi za novo izdajo odločilno besedo in potrebni upliv.

Tiskarnica je koj začela s tiskom knjige, katera bo glede zunanje oblike taka, kot je l. 1887. v Pragi pri Feidlerju izšla nemško-česka pravna terminologija. Obsegala bo v osmerki 50 tiskanih pol in ker je sedaj že 20 pol tiskanih, upam, da bo knjiga dotiskana v dveh mesecih ter pride v promet o veliki noči.

Gosp. dr. Triller povdarja, da je častna dolžnost občnega zbora, izreči g. dru. Babniku na slovesen način iskreno zahvalo za velikanški trud, ki ga je imel s terminologijo, s tem, za slovensko pravoslovje opohtnim delom. (Burni živio-klici)

Gosp. avskultant Milčinski poroča potem o društveni knjižnici. Društvo je lani iz dra. Skofiča zapuščine kupilo več juridičnih knjig in isto tako več knjig iz Ogrinčeve zapuščine, 42 zvezkov pa je društvo dobilo v dar. Vsega vkupe je društvo lani 179 zvezkov pridobilo. Sedaj bode moči društveno knjižnico sistematično spopolnjevati.

Po kratki debati gledé knjižnice hirajoče „Juristische Gesellschaft“ v Ljubljani, katere se udeležé gg. dr. Stor, dr. Ferjančič in svetnik Pleško, vzame zbor knjižničarjevo poročilo z odobravanjem na znanje in isto tako tudi poročilo blagajnika gosp. notarja Gogole, iz čegar poročila je bilo vidno, da je imelo društvo v minolem letu 1587 gld. 99 kr. dohodkov in 1668 gld. 76 kr. troškov, torej 80 gld. 77 kr. primanjkljaja, kateri je pokriti iz glavnice. Društveno premoženje znaša 475 gld. 50 kr. V imenu pregledovalcev računov poroča g. dr. Munda, da je našel pri pregledovanju vse račune v najlepšem redu. Blagajnikovo poročilo se odobri in vrši se volitev novega odbora.

V odbor se izvolijo: predsednikom: g. doktor Andrej Ferjančič; Ljubljanskimi odborniki gg.: dr. J. Babnik, notar J. Gogola, dr. V. Krišper, sodni pristav J. Kavčnik, avskultant Milčinski, dr. M. Pirc in dr. V. Supan; vnanjimi odborniki gg.: dr. Danilo Majaron na Dunaji, dr. J. Hrašovec v Celji in svetnik B. Trnovec v Trstu; za pregledovalce računov gg. dr. Munda in dr. Zupanc.

Pri točki „Posamezni nasveti“ naglašá gosp. dr. Tavčar, da društvo sicer mirno a uspešno deluje in vidno napreduje, zahvala gre za to odboru in zlasti urednikoma lista, ki delujeta marljivo in vzglédno. Govornik predlaga, naj se odstopi vsemu odboru izreče zahvala, kar se zgodi. G. dr. Tekavčič izreče željo, naj bi se o vsakem sbodu, sploh o vsem društvenem delovanju poročalo v vseh, vsaj Ljubljanskih listih in posebno tudi v „Laibacher Zeitung“. Društvo ni politično, temveč izključno znanstveno in zagadelj ni uvideti, zakaj bi ga ignoriral uradni list. Tajnik g. dr. Pirc pojasnjuje, da se pošiljajo poročila vsem listom, tudi „Laibacher Zeitung“, da je pa uredništvo tega lista dosledno v koš meče. G. svetnik Pleško nasvetuje, naj bi se prihodnji izlet naredil v Novo Mesto, čemur se splošno pritja. G. sodni pristav Kavčnik prosi predsednika kot državnega poslanca, naj pri obravnavi o novem civilnem pravnem redu obrača vso skrb na nejasne določbe načrta gledé jezika. Govornik kritikuje obširno in temeljito, z znanstvenega in praktičnega stališča novi načrt in utemeljuje s tem željo, naj bi poslanec g. dr. Ferjančič deloval na to, da se v pravdni red postavijo jasne in nedvoumne jezikovne določbe. Izvratni in na podlagi obsežnih studij osnovani govor obudil je pravo senzacijo in bil z burno pohvalo vzprejet. Gospod dr. Ferjančič pojasnjuje, kako v novih zakonih ni govora o jasnih jezikovnih določbah in obeta, da bo z vsemi silami delal na taka jasna določila, dasi z ozirom na sestavo državnega zbora ni pričakovati posebnega uspeha.

S tem je bil končan dnevni red. Predsednik se zahvali za izvolitev in za udeležbo ter zaključí občni zbor.

Domače stvari.

— (Deželni zbor kranjski) ima jutri četrtek dne 1. februarja, svojo deveto seje. Na dnevnem redu je mej drugim tudi prošnja „Dramatičnega društva“, da se mu dovolijo v bodoči sezoni tri predstave v deželnem gledališči. Debata utegne postati posebno zanimiva. Dalje so poročila fia. in upravnega odseka o nekaterih prošnjah in cestnih zadevah in odseka za letno poročilo dež. odbora o raznih š. š. tega poročila.

— (Zdravniška zbornica kranjska.) Današnji uradni list prijavlja naredbo kranjske deželne vlade, s katero se razveljavljajo vse, dne 15. maja l. l. na Kranjskem vršive se volitve v zdravniško zbornico. Kot uzrok se navaja, da je ministerstvo notranjih del, rešujé rekurs slovenskih zdravnikov Ljubljanskih zoper takratno volitev, mej nagibi navedlo, da je bilo za vsak okraj določiti, kateri zdravniki imajo volilno pravico in razglasiti, da smejo volilci kake skupine voliti svojim zastopnikom tudi zdravnika, ki ne pripada dotični skupini. Ker se to pri volitvi dne 15. maja ni zgodilo, razveljavah so se z rečeno naredbo. Zajejčno s tem naznanilom razglasila je vlada zapisek vseh volilcev v posamnih zdravniških skupinah s pristavkom, da je eventualne reklamacije ali ugovore izročiti pristojnemu političnemu oblastvu tekom 10 dni. O tej stvari govorili bomo v kratkem obširneje, danes naj le še pristavimo, da je razglasila c. kr. deželna vlada to svojo naredbo v uradnem listu samo v blaženi nemščini, prav kakor da so na Kranjskem sami nemškutarski zdravniki!

— (Osebne vesti.) Sekundarijem na deželni bolnici v Ljubljani je imenovan drd. med. g. Lovro Žvab in je že nastopil svoje mesto.

— (Posnemanja vredno.) Vrli narodnjak g. dr. Fr. Podobnik odvetniški kandidat v Ljubljani, pristopil je kot član „Ljubljanskemu Sokolu“ ter položil kot vstopnino znatni znesek 100 kron. Naj bi našel vrednih posnemovalcev, saj je čili naš „Sokol“ v istini vreden, da ga podpiramo z vsemi silami. Zavednemu narodnjaku pa kličemo srčni: Živio!

— (Kronski darovi družbi sv. Cirila in Metoda.) Uredništvu našega lista so poslali: Iz Cerknice g. Ferdinand Juvanec, učitelj 38 kron, nabranih pri odhodoici cenjenega prijatelja g. Antona Milavca. Darovali so: gospa Manica Milavec in g. Ant. Milavec vsak 5 kron; gg. I-an Strgulec, Huko Likar, nadučitelj v Grahovem, Peter Rapič, nadučitelj na Uncu, Matevž Završnik, usnar, Fran Zagorjan, poštar, Josip Strgulec, Fran Tratnik, Fran Meden, Alojzij Kraje, dragonski četovodja, neimenovanec, Leopold Meden, Josip Verli, Anton Majdič, vsak po 2 kroni; g. Anton Balež in pošiljatelj vsak po 1 krono. — V izkazu darovalcev z Iga v štev. od 24. t. m. naj se čita: g. Martin Novak, cerkveni ključar, gostilničar in posestnik, (a ne cerkovník, kakor je po zmoti g. pošiljatelja bilo tiskano.) — (Imena darovalcev iz Šmarji pri Jelšah, Vrhnike itd. prijavimo jutri.) — Živili rodoljubni darovalci in darovalke in njih nasledniki!

— (Muzejsko društvo za Kranjsko) bo imelo v sredo, dne 14. februarja, zvečer ob šestih v bralni sobi Rudolfinuma svoj občni zbor. Na dnevni red pridejo navadna letna poročila in volitev novega odbora.

— (Zadruga gostilničarjev v Ljubljani.) Zadruga gostilničarjev, kavarnarjev itd. v Ljubljani imela je te dni dobro obiskan občni zbor v vrtnem salonu „Pri avstrijskem cesarji“. Zboru, kateremu je predsedoval načelnik zadruge, g. Fran Ferlinec, prisostvoval je obrtni komisar g. Šešek. Poročilo tajnika o zadružnem delovanju tekom minolega leta vzelo se je z odobravanjem na znanje, isto tako tudi poročilo blagajnikovo. Premoženje zadruge iznašalo je koncem minolega leta 750 gld., kateri znesek je v mestni hranilnici plodonosno naložen. Daljša debata vnela se je o podeljevanji koncesije za gostilničarsko obrt. Po obstoječem zakonu se podelitev koncesije nobenemu polnoletnemu nemadeževanemu državljanu ne more odreči; od tod prihaja, da imamo v Ljubljani več kot dosti gostilnic, iz tega izhajajo pa tudi razni nedostatki, katerih ne bode moči odstraniti, dokler se tudi za ta obrt ne uvede dokaz sposobnosti. V odbor bila sta zopet voljena po žrebu izstopivša gg. Alojzij Zajc in Štefan Francot, namestnikom pa gosp. Ulrik Schmiedt. Pri zadnji točki dnevnega reda „slučajnosti“ naglašal je g. Tosti potrebo, da se pri naših javnih tehtnicah nastavlja le za to izprašano obje, kakor to zakon veleva; v Ljubljani pa smo v tem obziru prav na slabem. Konečno naznanil je g. Lenčé občenemu zboru, da je ostala akcija nekaterikov gledé izstopa kavarnarjev iz zadruge brezuspešna, ker se je na dotičnem cirkularju le jeden kavarnar izjavil za izstop, a še ta le pogojno. Ker je bil dnevni red s tem izcerpljen, zaključil je načelnik občni zbor.

— (Iz Mokronoga) se nam piše: Naše „bralno društvo“ je izgubilo pred kratkim marljivega odbornika in vrlega pevca g. davkarskega pristava J. Splihala, ki se je preselil v Kranj. Imenovec bil je z početka ustanovljenja notri do odhoda jako vnet za povzdigo našega še mladega „bralnega društva“.

— (Veselice.) Pevsko društvo „Lira“ v Kamniku priredi v prostorih „Narodne čitalnice“ dne 2. svečana 1894. l. točno ob 7. uri zvečer predpustno veselico. Vstopnina neudom 30 kr., udom 20 kr. Vstop dovoljen je le „vabljenim“ in po njih ali društvenikih vpeljanim gostom, koji se pa morajo odboru pravočasno prijaviti. — Národna Čitalnica v Vipavi priredi dné 2. svečana 1894 v društvenih prostorih Vodnikovo veselico s tamburaškim koncertom, dramatično predstavo in plesom. Pričetek ob 7. uri. — Bralno društvo v Kostanjevici priredi dné 2. svečana v svojih prostorih v gostilni „pri Maroku“ veselico z dramatično predstavo, koncertom, plesom in prosto zabavo. Vstopnina za ude: za osebo 20 kr., za neude: za osebo 30 kr. Začetek točno ob polu 7. uri zvečer.

— (Iz Rožne doline na Koroškem.) Da so se začeli tudi v Rožni dolini prebujati Slovenci, je dokaz, da imamo v našem sodnijskem okraju že tri slovenske posojilnice, ki vse lepo na-

predujejo. V Glinjah imamo tudi slovensko čitalnico, ki vsako leto veliko knjig izposodi udom in je naročena tudi na več slovenskih časopisov. Pred jednim mesecem je nam daroval velečenjeni gospod c. kr. profesor Jakob Wang v Olomucu najljepšo vezanih letnikov „Ljubljanskega Zvona“. Visokočastitemu rodoljubnemu darovalcu bodi izrečena najpriščnejša zahvala. Ako si čitalnica pridobi naklonjenost več takih rodoljubov, potem bode lahko napredovala.

— (Podpiralna zaloga slovenskih vseučiliščnikov v Gradci) obelodanila je svoje letno poročilo za akademično leto 1892/93, v katerem je društvo stopilo v tretje desetletje svojega delovanja. Koliko je v vsem tem času storilo za podporo revnih in podpore vrednih vseučiliščnikov slovenskih, razvidno je do dobra iz dosedanjih poročil. Po šibkem početku se je društvo po ugodnih razmerah tako razvilo in ojačilo, da mu je bilo zadnjih pet let moči dvakrat in trikrat toliko podpore deliti, kakor jih je s početka več let zapored delilo vsled pičlih tedanjih dohodkov. Dal Bog, da v tem ugodnem stanji društvo ne le ostane, no da bi mu bilo moči po sedaj za podpore naših vseučiliščnikov leto za letom še več odmerjati. Revščina ni manjša od prejšnjih let, draginja dosti večja in poleg tega število ubožnih naših vseučiliščnikov vzlasti zadnja štiri leta tudi mnogo večje, tedaj se tudi potrebe zavoda od leta do leta silno množe, tirjajoč vedno večjih žrtv od zavednega posamnika ter vsega za blagor naše vseučiliščne mladeži in posrednje za blagor vsega slovenskega naroda skrbnega in vnetega občinstva. Samo vsled tega napora ter vedno večjega zanimanja za društvo je bilo moči v preteklem akademskem letu mej uboge in podpore vredne dijake slovenske razdeliti vsoto, kakersne še nikoli poprej ne in vrhu tega še glavnici dodati 550 gld. v gotovini ter 50 gld. v pismu denarne vrednosti. Dočim se je bilo razdelilo v akademskem letu 1891/92 mej slovenske vseučilištnike 1070 gld., znašala je vsota istemu namenu v preteklem akademskem letu 1147 gld. Čistih dohodkov z obrestmi vred je bilo 1490 gld. 97 kr., a od prejšnjega leta je bilo preostalo v gotovini 892 gld. 55 kr., torej skupaj 2383 gld. 52 kr. Troški so znašali 1782 gld. 48 kr. in gotovine je ostalo 601 gld. 4 kr., katera svota je v hranilnici naložena, kjer je naložena tudi glavnici dodana svota 1100 gld. Odbor je zboroval osemkrat in je rešil 137 prošenj: odbitih je bilo 10, drugim 127 se je dovolila svota 1147 gld. Najmanjša jednokratna podpora je bila 5 gld., največja 15 gld. Podpiranih je bilo 24 slovenskih vseučiliščnikov: 6 pravnikov, 11 medicincev in 7 modroslovcev. Po deželah jih je bilo 15 s Štajerskega (dobili so 771 gld.), 5 s Kranjskega (dobili so 257 gld.) in 4 s Primorskega (dobili so 117 gld.). Koroškega Slovenca, ki bi bil prosil podpore, to leto ni bilo nobenega. Društvenemu odboru na čelu bil je tudi to leto vseučilištni profesor g. dr. Gregorij Krek, ki že toliko let vztrajno in požrtvovalno deluje za to društvo, za katero si je pridobil velikanskih zaslug in ki skrbi za slovenske visokošolce kakor pravi oče za svoje otroke. Slovenskemu občinstvu pa priporočamo „Podpiralno zalogo“ kar najtopleje v obilno podporo.

Slovenci in Slovenke! ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Književnost.

— „Vienac“ priobčil je v št. 3 na prvem mestu Tugomirovo lepo pesem „Sjeni očev“, kateri sledi nadaljevanje Miletičeve znamenite tragedije „Boleslav“. Zanimljiva je literarno-zgodovinska črtica „Karakteristične crtice iz djela Dživa Gundulića“, a nas zanima še bolj duhoviti članek „Ignjat Borštnik“, v katerem se karakterizuje umetniški značaj našega Borštnika. Jako poučen je članek „Hrvatski Ilirizam i Srpstvo“, spisal Nikola Andrić, in takisto tudi članek „Sredovječni romani i pripovijetke u Hrvata i Srba“ iz peresa dra. Aranza. — V št. 4 priobčil je odlični pesnik Gjuro Arnold krasno pesem „Banica i vrtar“. Razven nadaljevanja nekaterih gori omenjenih spisov, čitamo v tem zvezku še članke „Dva narodna običaja u Lici“, „Lessing u narodnoj našoj pjesmi“, spisal V. Gudel, „Češki kvartet u Zagrebu“ in

„O razvoju organskega života na zemlji“. Št. 3 pri-
naša vrh tega fino izdelano podobo novega gleda-
lišča v Krakovu, št. 4 pa posnetek znane slike
poljskega slikarja Wierusz-Kowalskega „Svatje v
Krakovski okolici“.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Poreč 31. januarja. Včeraj interpeliral
Jenko radi jezikovne ravnopravnosti pri poštnih
in brzojavnih uradih. Dež. glavar ni hotel vzpre-
jeti več predlogov, katere so stavili poslanci
Jenko, Mandič in dr. Laginja, ker so bili pi-
sani hrvatski ali slovenski.

Dunaj 31. januarja. Kalnoky se je
danes zjutraj povrnil iz Budimpešte.

Praga 31. januarja. V pravdi zoper
Omladince bil danes zaslišan morilec R. Mrve,
Doležal in sicer kot priča. Doležal pravi, da
je iz lastnega nagiba v družbi Dragouna umoril
Mrvo, ker se je ta bahal, da dobiva za vsa-
kega moža, katerega spravi v ječo, 5 gld., in
za vsakega vodjo Omladincev 15 gld. Nepo-
sredni povod umoru je bil ta, da je Mrva pel
neko poljsko pesem, v kateri se proslavlja iz-
dajstvo. Predsednik pravi, da je Doležal v
preiskavi izpovedal, da ga je Heroldov govor
zapeljal k umoru in da so bile priprave za
umor že gotove, še predno je Mrva pel rečeno
pesem.

Peterburg 31. januarja. Carju se
zdravje boljša. Temperatura postaja nižja, bron-
hitis pojema. Car more tudi že nekoliko spat.

Beligrad 31. januarja. Naprednjak
Mijatović prevzame finančni portfelj, rektor
velike šole, liberallec Nesić, naučni portfelj.
Imenovanje se jutri razglasi.

Rim 31. januarja. Vojno sodišče v
Carrari začelo včeraj poslovati. Prvi je tožen
odvetnik Mollinari. Tudi vojno sodišče v Pa-
lmeri začelo poslovati včeraj. Govori se, da se
obsedno stanje razveljavi, še predno se snide
parlament.

London 31. januarja. „Times“ javlja,
da bo doseženega porazumljenja mej cesarjem
Viljemom in Bismarckom prva posledica pri-
bliževanja mej Nemčijo in Rusijo.

Odsek za maskarado!

Bratje člani odseka za maskarado
vabijo se tem putem

k zadnji seji,

ki bo v soboto dne 3. sve-
čana ob 8 uri zvečer v Čitalnici.
Pridite polnoštevilno. Na zdar!

ODBOR

Naznanilo.

Vsled smrti pesnika in pisatelja gosp. učitelja
Josipa Freuensfelda izvolili so udje ocenje-
valnega odbora za mladinske spise pri „Zavezi slo-
venskih učiteljskih društev“ izmed ešbe mene načel-
nikom. Zabvaljujoč jih na izkazanem mi zaupanju,
vzprejem to častno a težavno nalogo, zaupajoč na
božjo pomoč in na vrlino gg. soudov (Jakob Dim-
nik, Davorin Judaič, Anton Kosi) Založnike
knjig za slovensko mladino patem potem
uljudno prosim, da mi blagovoljno po-
šljejo vsako na novo izdano knjigo, da jo
naš ocenjevalni odbor bode mogel presoditi. Ocene
se bodo priobčevale v obeh naših učiteljskih listih
s podpisom: „odbor za ocenjevanje slovenskih ml-
adinskih spisov“. Naposled prosim tudi slavna ured-
ništva slovenskih časnikov, da v prospeh blage stvari
ponatisnejo te vrstice v svojih listih, ali vsaj ob
kratkem omenijo njih vsebino.

V Begunjah pri Rakeku, 28 jan. 1894.

Janko Leban,
nadučitelj.

Poslano.

Neustein-ove sladkorjene Elizabetne kri čisteče pile,

skušeno in od znamenitih zdravnikov priporočano lahko
čistilno, raztaplajoče sredstvo. — 1 škatljica à 15 pil velja
16 kr., 1 zavoj = 120 pil 1 gld. a. v. — **Pred ponare-
janjem se jako svari.** — **Zahtevaj izrecno Neu-
stein-ove Elizabetne pile.** — Pristne so samo, če ima
vsaka škatljica rdeče tiskano našo protokolovano var-
stveno znamko „Sveti Leopold“ in našo firmo: **lekarna
„pri sv. Leopoldu“, Dunaj, mesto, Ecke der
Spiegel- und Plankengasse.** — V Ljubljani se do-
bivajo pri gosp. lekarji G. Piccoli-jl. (1112—10).

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri
igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah,
kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem- peratura	Ve- trovi	Nebo	Mo- krina v mm.
30. jan.	7. zjutraj	739.4 mm.	—1.8° C	brezv.	megla	
	2. popol.	738.6 mm.	2.4° C	sl. jvz.	jasno	0.00 mm.
	9. zvečer	738.8 mm.	—0.5° C	sl. vzh.	jasno	

Srednja temperatura 0.0°, za 1.3° pod normalom.

Dunajska borza

dné 31. januarja t. l.

Skupni državni dolg v notah	98 gld. 05 kr.
Skupni državni dolg v srebru	97 " 75 "
Avstrijska zlata renta	120 " 15 "
Avstrijska krona renta 4%	97 " 30 "
Ogerska zlata renta 4%	117 " — "
Ogerska krona renta 4%	94 " 75 "
Avstro-ogerske bančne delnice	1024 " — "
Kreditne delnice	357 " 50 "
London vista	125 " 85 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	61 " 52 1/2 "
20 mark	12 " 29 "
20 frankov	10 " — "
Italijanski bankovci	43 " 60 "
C. kr. cekini	5 " 94 "

Oznanilo!

2000 gld. a. v.

tistemu, kateri najde od 6. no-
vembra 1893. l. odsotnega Jožefa
Juvana, po domače Medičarja,
posestnika in šjakarja iz Ljub-
ljane, sv. Petra cesta št. 51, živega
ali mrtvega, oziroma tistemu, ki
pride na sled, da se najde! (125—2)

Umetni mlin

novo opravljen, z mlinom za proso, na južni želez-
nici, v rodovitnem kraju, s konstantno vodno silo,
se dá v zakup večjemu mlinarju skupaj z ekono-
mijo in mlatilnico pod ugodnimi pogoji, eventuelno
se tudi prodá. (75—6)

Več pove upravništvo „Slovenskega Naroda“,
kateri mu naj se vpošljejo tudi ref-erencie v svrhu
daljnih pogajanj pod „strokovnjak št. 2000“.

Na najnovejši in najboljši način
umetne (694—59)

zobe in zobovja

nastavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plemen-
ovanja in vse zobne operacije, — odstranjuje
zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,
poleg čevljarskega mostu, v Köhler-jevi hiši, I. nadatr.

Umrli so:

28. jan. umrla: Franc Zabun-
kovič, delavčev sin, 5 let,
Streliške ulice št. 11.

29. jan. umrla: Jožef Mohar,
kočijaš, 36 let, Predilne ulice
št. 7. — Jožefa Delakorda,
hišnega oskrbnika hči, 17 let,
Dunajska cesta št. 27. — Meta
Groznič, gostija, 66 let, Kravja
dolina št. 11.

30. jan. umrla: Franc Arko,
delavčev sin, 4 leta, Kurja vas
št. 4.

V bolnici:

28. jan. umrla: Jožef Kren,
gostačev sin, 9 dni — Mag-
dalena Dovšek, gostija, 65 let.

29. jan. umrla: Janez Lozar,
delavec, 31 let.

Štiri novele.

Ponatis
iz „Slovenskega Naroda“.

Cena 20 kr., po pošti
25 kr.

Dobivajo se v „Narodni
Tiskarni“ in pri knjigo-
tržcu g. A. Zagorjan-u
v Ljubljani.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1893.

Nastopno omenjeni prihajalni in odhajalni časi označeni so v
srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnjemu času v Ljub-
ljani za 3 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 13. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selsthal v Ansee, Ischl,
Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Steyr, Lino, Bu-
dejevica, Plenz, Marjine vane, Eger, Francove vane, Karlove vane,
Prago, Draždane, Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 06 min. zjutraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selsthal v Solnograd, Dunaj
via Amstetten.
Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak,
Cellovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj.

Ob 4. uri 20 min. popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec,
Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Inomost, Bregno, Curib,
Genavo, Paris, Lino, Ischl, Budejevica, Plenz, Marjine vane, Eger,
Francove vane, Karlove vane, Prago, Draždane, Dunaj via Amstetten.
Prihod v Ljubljano (juž. kol.).
Ob 5. uri 55 min. zjutraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Dra-
dan, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marjinih varov,
Planja, Budejevica, Solnograda, Lince, Steyra, Ischla, Gmundena, Zella
na jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Franzensfeste,
Trbiša.
Ob 11. uri 27 min. dopoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten,
Drahdan, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marjinih
varov, Planja, Budejevica, Solnograda, Ischla, Gmundena, Lince, Steyra,
Paris, Genavo, Curib, Bregno, Zell na jezeru, Lend-Gasteina, Ino-
most, Ljubnega, Celovca, Pontabla, Trbiša.
Ob 4. uri 53 min. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubnega, Beljaka,
Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiša.
Ob 9. uri 27 min. zvečer osebni vlak s Dunaja, Ljubnega, Beljaka, Ce-
lovca, Pontabla, Trbiša.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 6. uri 25 min. zjutraj v Kočevje.
" 13. " 00 " popoldne " "
" 6. " 10 " zvečer " "

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Ob 8. uri 10 min. zjutraj iz Kočevja.
" 1. " 01 " popoldne " "
" 8. " 46 " zvečer " "

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).

Ob 7. uri 18 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 05 " popoldne " "
" 6. " 50 " zvečer " "

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob 6. uri 51 min. zjutraj iz Kamnika.
" 11. " 15 " popoldne " "
" 6. " 20 " zvečer " "

(4—25)

Službo poštne opraviteljice

lače gospodična z dobrimi spričevall.

Ponudbe naj se blagovoté nasloviti: **M. V., št. Lambert,**
pošta Zagorje za Savo, poste restante. (287—1)

Hiša

z velikim vrtom v Trnovski ulici št. 7
se iz proste roke prodá. Ta hiša je pri-
pravna za kakega penzionista. Natančneje se poizvé
pri lastniku v hiši št. 7 (112—3)

Vzprejemem takoj

**jednega pomagača in
jednega učenca.**

Janez Snoj

kovaški mojster v Kamniku.

(138—1)

Na Marije Terezije cesti št. 1.

P. n.

Na Marije Terezije cesti št. 1

otvorila se je dné 27. januarja nova prodajal-
nica pod trdko

Stupica & Mal.

Podpisanca bodeva prodajala vsakovrstno

specerijsko blago, moko iz Knezo-
vega skladišča, pristno in svežo,
pravo ogersko mast

in pred vsem

železnino

vsake vrste v najboljši kakovosti in po cenah, s kate-
rimi hočeva vsaki konkurenci kljubovati.

S pošteno, prijazno in točno postrežbo želiva si
pridobiti zadovoljnost svojih kupovalcev in vabiva k
mnogobrojnemu obisku svoje trgovine

z odličnim spoštovanjem

Stupica & Mal.

Solidna postrežba, nizke cene.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.